

Un arbre molt ben arrelat

per Pere Roca i Garriga *Doctor en Filologia Romànica i ex-director de la Fundació Bosch i Cardellach.*

Dels ineludibles vincles de la pròpia estirp o nissaga i dels fets que ens lliguen per naixença a un lloc geogràfic concret, no tothom en sent la força vital que enclouen ni en sap reconèixer, per subtil, la llur virtualitat. I així veiem com, al llarg de la vida, quan l'home, realitzant-se, pren volada i va desplegant tot el que pot donar de bo la seva personalitat, les esmentades dependències, tan positives i fecundes com són, resten lamentablement en oblit. Són explícitament menystingudes, com si fossin un llast del qual convé desprendre's per poder caminar més lleuger i anar més lluny.

No concordava pas amb aquest lamentable captivament el tarannà d'Antoni Forrellad, sinó que la seva valoració de les arrels constituïa, al meu entendre, una admirable excepció, perfectament constatable, respecte a aquell procedir tan generalitzat. I per això penso que val la pena de referir-nos-hi i d'incloure-la resoltament entre els trets definidors de la seva personalitat, tan ferma, tan rica, tan fecunda i, per això mateix, tan memorable.

Seria sens dubte agosarat i potser fora de lloc entrar a fons en la qüestió que en complasc a senyalar i fer, "in extenso", l'assaig que el tema es mereix. Però em sembla que l'evocació d'Antoni Forrellad que fem en aquestes pàgines podria ser titllada d'incompleta si incorria en l'oblit de no incloure en l'esbós de la seva semblança humana aquest element de base tan important: l'efectiu arrelament al lloc de la seva naixença -la ciutat i la comarca- i la seva entrançable vinculació al clos familiar. Ens hi referirem doncs, en brevíssim i gairebé esquemàtic compendi.

Nat a Sabadell, Antoni Forrellad se sentí sempre, jo diria que amb una molt intensa càrrega afectiva -sense que això vulgui dir que ho manifestés verbalment a cada pas-, sabadellenc. Àdhuc podem dir que, matisada la manifestació no gens pròdiga d'aquest sentiment amb els seus tocs d'ironia, sempre tan oportuns, es confessà veritable enamo-

rat de la seva ciutat. Home d'acció, de gran sentit pràctic, de realitats més que no pas de paraules, demostrà el seu sabadellenquisme amb fets concrets. A Sabadell, com sabem, visqué i volgué viure sempre, sense escamotejar amb cap mena de pretext l'efectivitat del seu civisme conscient i responsable. I fou en la nostra ciutat on, il·lusionadament, creà, abans que enlloc, empreses industrials vividores, que aniria perfeccionant constantment amb clara visió de futur.

D'altra banda, la seva presència en llocs de responsabilitat de les més rellevants institucions sabadellenques fou, com és notori, un mitjà de què se serví eficaçment per a realitzar una tasca fecunda, creativa, innovadora que repercutí perceptiblement en benefici de la ciutat i que obrà com a revulsiu o catalitzador d'accions similars en molt diverses parcel·les de la vida ciutadana. El seu sabadellenquisme fou, en definitiva, dels més positius i efectius que ha registrat la nostra comunitat ciutadana en aquests darrers anys, amb el mèrit addicional d'haver-se manifestat amb el mínim de retòrica imaginable.

Fou i se sentí entrançablement sabadellenc, però, a més, i potser com a ex-

tensió geogràfica d'aquest sentit d'arrelament a la terra, també es complagué en la seva condició vallesana. Cal a dir, al respecte, que procedia, per línia materna, de família santcugatena i que les seves estades a la masia familiar envoltada de vinyes i de conreus li havien fet copsar unes essències ancestrals vives i operants que la ciutat no hauria, per ella sola, pogut fer-li comprendre amb prou intensitat. La proximitat del monestir benedictí i tot el gruix d'història que els seus murs li evocaven, així com els vells pergamins on quedaven consignats els avatars del pretèrit agrícola de les terres que petjava eren coses que no rellescaven sense incidir en la seva sensibilitat, sinó que li feien estimar aquells indrets familiars i l'empenyien a compenetrar-s'hi. Per raons de llinatge, d'afecció familiar, el Vallès passà, doncs, a ésser per a ell quelcom més que un nom i un paisatge bonic, agradós, suau i ferm alhora, com pugui ser-ho per a quisculla, i es convertí en una realitat que formaria part de les seves motivacions més arrelades.

En el millor dels casos, si no vaig errat, hom els atribueix un valor purament anecdòtic, com el del nom que li imposaren a les fonts baptismals. Sovint en la seva reeixida taleia de crear i endegar "empreses" -no oblidem que Antoni Forrellad fou, fonamentalment, empresari- que tinguessin viabilitat i consistència, amb amplis horitzons de futur, depassà certament l'àmbit local i el de la comarca. Però això no li féu perdre mai el seu primordial interès per les realitats que li eren materialment i espiritualment immediates. I es pot dir que en el desplegament de les seves iniciatives, en lloc de passar d'un graó a l'altre oblidant allò que quedava enre-re, ho va arrossegant i integrant tot segons una sàvia llei de procedir cíclic en el qual els elements que manejava estaven en funció recíproca i es potenciaven mútuament. Allò que era més vistent i de major àmbit de projecció dignificava, per dir-ho així, allò que era més humil, i l'experiència adquirida en un

camp li servia, capitalitzada, per perfeccionar el que assajava en un altre camp.

El seu sentit de l'àuria proporció, de la mesura i de l'equilibri li impedia, d'altra banda, d'ensopegar i d'encallar-se en el xovinisme en què incorren no pocs patricis que van pel món cantant a tort i a dret les excel·lències del poble, gran o petit, il·lustre o obscur, on han nascut. La seva valoració de Sabadell i, en el pla que correspongui situar-la, la del Vallès era raonada i raonable -crítica- i, consegüentment, estalvia que qualsevol connotació de ridícula. Ben al contrari, la seva valoració positiva, valenta però ensems crítica, de la ciutat

on va néixer i del terror dels seus avantpassats contribuï a fer més respectables aquestes realitats "provincianes" als ulls de gent que, de les grans urbs estant, tendeixen a rebaixar la categoria de tot allò que forma part del seu brillant món metropolità.

Tot això que diem, com a premisses no oblidades, li permetia de tenir com d'escreix, una idea ben clara, no deformada, exempta d'histerismes, ben objectiva, del què era realment el país, el "seu" país, del qual aquestes realitats més familiars i immediates constitueixen la primera -la més palpable i menys retòrica- manifestació.

Jo crec que no és agosarat afirmar

que, tot al llarg de la seva vida, arreu on es mogué i on pogué influir, allà on aconseguí de fer una tasca, el tarannà sabadellenc i vallesà d'Antoni Forrellad estigué present amb la màxima eficàcia operativa que porta implícita aquesta condició de profund i conscient arrelament que en ell hi havia i que tan poques vegades, per desventura de tots, podem descobrir i senyalar.

I potser era aquesta fidelitat a les seves arrels -al seu terror i a la seva gènere- el que li dóna aquell aplom, aquella confiada i no gens petulant seguretat amb què el veïem procedir en qualsevulla circumstància de risc i d'aventura que hagués assumit. En ell, en el seu fer que ens semblava lent i quelcom majestàtic, no hi podríem descobrir dicotomies, compartiments estancs ni incongruències de capteniment. La seva personalitat es perfila en el nostre record com un tot massís i coherent i ens fa pensar, si haguéssim d'establir un comparança, amb la imatge que, anant per aquests mons de Déu, ara i adés ens fa detenir el pas i ens sorprèn: la d'un arbre corpulent, però d'airós i arrodonit brancatge, ben afermat a la terra, d'on les arrels certament profundes extreuen la saba que li dóna vida pujant a les sempre renovades branques i al seu fullatge per una soca d'impressionant gruix i potència. Un arbre així -un roure, un pi, una alzina?- en un paisatge que té al fons, a mà dreta, la silueta del campanar de Sant Fèlix i de les xemeneies sabadellenques i, a mà esquerra, més a la vora, el cloquer vetust del monestir de Sant Cugat del Vallès i una masia.

(Foto d'Arcadi Gibi).

